

Delnotat 2 - Evaluering af Copenhagen Skills

Introdag 1

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

INDHOLD

Delnotat 2 - Evaluering af Copenhagen Skills

1	Indledning	4
1.1	Baggrund	4
1.2	Delnotatets formål	4
1.3	Metode	4
2	Programmet for introdag 1 – med variationer	6
3	Elevernes udbytte af introdag 1	8
3.1	Mål på kort sigt	8
3.2	Langsigtede mål	14
4	Introdag 1's delelementer: styrker og opmærksomhedspunkter	16
4.1	Gennemgang af øvelse samt øvelser og refleksion over andres og egne skills	16
4.2	Introduktion til miljøet på erhvervsskolen og rundtur	19
4.3	Skills-stafetten	21
4.4	Fagspecifikke opgaver	24
5	Datagrundlag	26
6	Appendiks: forandringsteorier	27

1 Indledning

1.1 Baggrund

Copenhagen Skills er et partnerskab mellem otte erhvervsskoler i Region Hovedstaden. Den overordnede mission i Copenhagen Skills er at sikre koordinerede og sammenhængende aktiviteter af høj kvalitet vedrørende erhvervsuddannelserne på tværs af regionen, så flere unge vælger en faglært vej.

Copenhagen Skills har på den baggrund bedt EVA om at gennemføre en evaluering af, hvorvidt indsatser og forløb i Copenhagen Skills virker efter hensigten.

1.2 Delnotatets formål

Dette delnotat har fokus på en af Copenhagen Skills aktiviteter, *introdag 1*, som er et tilbud til elever i 8. klasse. På introdag 1 besøger eleverne en erhvervsskole for at opleve hverdagen, blive introduceret til, hvad en erhvervsuddannelse er og prøve kræfter med opgaver til både hoved og hænder.

Notatet præsenterer, hvilket *udbytte* eleverne får af introdag 1 og grundskolelærere og elevers *oplevelser* med de forskellige aktiviteter på dagen. Formålet er at vurdere i hvilket omfang aktiviteter på introdag 1 lever op til *intentionerne* med dagen, som de er skitseret i den forandringsteori, der danner grundlag for evalueringen. I forlængelse heraf præsenteres en række opmærksomhedspunkter målrettet projektledelsen i Copenhagen Skills.

1.3 Metode

Evalueringen bygger på følgende datakilder

- En spørgeskemaundersøgelse blandt 5.535 udskolings elever, der har deltaget i introdag 1
- En spørgeskemaundersøgelse blandt 226 grundskolelærere, der har deltaget i introdag 1
- Observation af fem introdage
- Gruppeinterviews med i alt 17 elever efter deres deltagelse på introdag 1
- Enkeltinterviews med 4 grundskolelærere umiddelbart efter deltagelse på introdag 1.

Dataindsamlingen er foregået i løbet af august-oktober måned 2022. Læs mere om evalueringens datagrundlag i kapitel 5.

1.3.1 Mål med Copenhagen Skills' aktiviteter

Copenhagen Skills ønsker at understøtte det langsigtede resultat, at flere unge søger og fastholdes i en erhvervsuddannelse. Denne evalueringens data giver ikke grundlag for at tegne et billede af de

langvarige resultater, men forholder sig til skridtene på vejen – hen mod de langvarige mål. Evalueringen fokuserer således på, om øvelserne på introdag 1 indfrier de umiddelbare resultater i henhold til antagelserne, som er beskrevet i forandringsteorien. Målene fremgår af figuren herunder:

FIGUR 1.1

Overblik over aktiviteter, virksomme mekanismer og umiddelbare resultater af introdag 1

Aktiviteter	Virksomme mekanismer	Umiddelbare resultater
1) Gennemgang af øvelse samt øvelser og refleksion over andres og egne skills	- Eleverne kender til de 6 skills - Eleverne reflekterer over egne styrker	- Unge får ide om egne skills - Unge får udfordret forestillinger og fordomme om eud
2) Introduktion til miljøet på erhvervsskolen og rundtur	- Elever får autentisk indblik i en erhvervsskole - Eleverne kan lettere se sig selv i en eud-kontekst	- Unge lærer noget om de erhvervsuddannelser/ den skole, de besøger - Unge får udfordret deres forestillinger og fordomme om eud
3) Skills stafetten	- Unge afprøver egne skills i relation til opgaverne i stafetten, og får konkrete erfaringer med deres skills i relation til eud	- Unge kan relatere forskellige erhvervsuddannelser til deres skills - Unge får mere viden om eud
4) Generel introduktion til erhvervsuddannelser – herunder to selvvalgte opgaver (besøger fag)	- Eleverne oplever hvordan man kan kombinere teori og praksis - Eleverne oplever eud faglighed	- Unge får mere viden om eud

2 Programmet for introdag 1 – med variationer

Introdag 1 består overordnet af fire forskellige typer aktiviteter, som gennemføres/faciliteres af lærerne på erhvervsskolen:

- Introduktion til erhvervsuddannelser
- Introduktion til miljøet på erhvervsskolen og rundtur
- Skills stafetten
- Fagspecifikke opgaver.

Evalueringen viser dog, at der i praksis er stor variation i forhold til, hvordan dagen foregår og er bygget op. Variationen handler særligt om:

- **Variation ift. hvor mange klasser, der deltager.** Der er eksempler på introdage med alt fra en til otte skoleklasser. På de introdage hvor mange skoleklasser deltager samtidig, betyder det, at eleverne bliver delt op i hold, der på forskellige tidspunkter deltager i fx Skills stafetten, fagspecifikke opgaver og får viden om erhvervsuddannelser.
- **Variation ift. hvilke lærere, der er med eleverne.** Mens nogle skoleklasser møder op med en klasselærere, har andre vikarer med¹.
- **Variation ift. længde på dagen.** På den observerede skole, hvor introdag 1 var længst varede den 4,5 timer, mens den på en anden skole, hvor eleverne ikke fik rundvisning og fagspecifikke opgaver, varede 3 timer. Følgelig er der også forskelle i forhold til, hvor meget tid der afsættes til forskellige indslag samt forskel på hvor mange pauser eleverne har haft på dagen.
- **Variation mht. de fagspecifikke opgaver og information om lokale uddannelser.** På nogle skoler vægtes de fagspecifikke opgaver højt, og det prioriteres at elever oplever konkret undervisning, gerne flere forskellige steder på skolen, mens det på andre skoler fylder mindre. Det er forskelligt, hvorvidt der laves en eller flere opgaver og dermed også varigheden af den enkelte opgave. Spændet for enkeltopgaver varierer på de besøgte skoler fra 20-60 minutter. Det er ligeledes forskelligt i hvilket omfang de fagspecifikke opgaver kobles til viden om uddannelsen eller arbejdsli-

1 Man kan forestille sig, at brugen af vikarer særligt kan udfordre intentionen om, at eleverne gennemgår både en forberedelse og en opsamling til introdagen. Desuden kan man forestille sig, at vikarer der ikke har et særligt godt kendskab til fx elevernes relationer og dynamikker vil have et dårligere udgangspunkt for at hjælpe erhvervsskolelæreren med fx gruppedannelser og klasseledelse undervejs i løbet af dagen. I de konkrete tilfælde, hvor der var vikarer med i forbindelse med denne evaluerings besøg var det dog vikarer der kendte klassen.

vet for det fag, som øvelsen knytter sig til. På en skole, hvor der var flere korte, fagspecifikke opgaver foregik der ikke en egentlig rammesætning af formål med opgaverne, mens der på andre skoler blev informeret om uddannelse og arbejdsliv. På en af de besøgte skoler, indgår også elever fra den pågældende uddannelse og hjælper både med de fagspecifikke opgaver og deler deres oplevelser med at gå på den pågældende uddannelse.

- **Variation ift. information om erhvervsuddannelser.** Der er variation i forhold til hvor meget information om erhvervsuddannelser fylder og hvordan denne del af programmet afvikles. I den ene ende af spektret, er der lærere, der ganske kort fortæller om opbygningen af erhvervsuddannelser og hovedområder, mens der i den anden ende af spektret er lærere, der bruger en time på at drøfte erhvervsuddannelser, uddannelseshverdagen og uddannelsesvalg, hvor fortællinger og eksempler står centralt, og hvor eleverne er aktive deltagere i en fælles refleksion og byder ind med deres tanker om uddannelsesvalg og præferencer.
- **Variation ift. øvelser.** Der er fx forskel på om elevernes laver den øvelse, hvor eleverne vurderer egne og en makkers skills. Ligeledes er der forskel på om eleverne laver øvelsen om kendte personligheders skills og i hvilket omfang der reflekteres over skills i denne forbindelse.
- **Variation ift. rammesætning, italesættelse af formål og hvor meget der lægges op til at elever selv reflekterer.** På nogle skoler lægges der vægt på at rammesætte og trække en rød tråd mellem formålet med øvelserne og refleksionerne, mens det fylder mindre på andre skoler. Der er samtidig forskel på hvor meget af dagen, der lægges op til, at eleverne selv skal reflektere.
- **Variation ift. hvordan eleverne introduceres til en konkret erhvervsskole.** Nogle steder kommer eleverne på en decideret rundvisning andre steder er der ingen rundvisning eller kun en eller flere mere eller mindre ukommenterede gåture hen til den/de lokale(r), hvor forskellige aktiviteter på dagen finder sted. På en enkelt skole opholdt eleverne sig i samme klasselokale hele dagen. Der er også et eksempel på en skole, der har indlagt en rundvisningsøvelse til eleverne i begyndelse af dagen, hvor de skal rundt på skolen og finde forskellige elementer på skolen og besvare forskellige spørgsmål om skolens fysiske indretning, lokalers placering og lign. Der er også forskel på, om eleverne kun møder én eud-lærer i løbet af dagen, eller forskellige lærere og elever. Endelig er der stor forskel på, om eleverne laver fagspecifikke opgaver, og om det sker i lokaler som eleverne oplever som autentiske og repræsentative for de pågældende uddannelser.
- **Variation ift. afvikling af skills-stafetten.** Variation handler dels om selve rammerne for afviklingen, dels om hvordan øvelsen rammesættes i relation til erhvervsuddannelser og elevernes egne skills. I forhold til *selve rammerne for afviklingen*, varierer det mellem skolerne, om stafettens fire delopgaver introduceres for eleverne før start eller ej. Det varierer også, hvor mange elever, der deltager i dysten og i forlængelse heraf - hvor meget ventetid, der er for eleverne. Til sidst varierer det, hvor meget tid, der er afsat til stafetten, og følgelig hvor mange hold, der når at gennemføre alle øvelser. På en skole var der afsat max 15 minutter, mens der på en anden var afsat 30 minutter til de fire deløvelser. I forhold til *rammesætningen af stafetten*, er der variation, både i forhold til introduktion og opfølgning på øvelsen. Mens der på nogle skoler både er en overordnet præsentation af stafetten og en præsentation af enkeltopgaver, er der på andre skoler ingen introduktion. Nogle steder er der ingen kobling mellem stafet og erhvervsuddannelser, hverken før eller efter stafetten, og det er op til eleverne selv, når de læser opgavebeskrivelserne eller gennemfører opgaverne, at se koblingen. Andre steder er der, i forlængelse af stafetten, en drøftelse af, hvilke skills man har brugt og om man er blevet klogere på egne skills, mens stafetten på andre skoler, fremstår helt isoleret fra den øvrige refleksion på dagen.

3 Elevernes udbytte af introdag 1

I dette kapitel belyses elevernes udbytte af introdag 1 set i relation til intentionerne med dagen.

3.1 Mål på kort sigt

Intentionen med introdag 1 er, at eleverne efter besøget skal have følgende udbytte:

- Unge får en ide om egne skills – og kan relatere dem til erhvervsuddannelserne
- Unge får udfordret forestillinger og fordomme om eud
- Unge får mere viden om eud (ift. jobmuligheder og karriereveje)
- Unge lærer noget om de erhvervsuddannelser/den skole, de besøger.

I dette afsnit ser vi nærmere på, om eleverne får det forventede udbytte.

3.1.1 Introdag 1 bidrager til at igangsætte tanker om egne styrker, men der er spredning og variation mht. program

Et af formålene med introdagen er, at eleverne får en ide om deres egne skills og kan relatere disse til erhvervsuddannelserne.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt elever viser, at godt halvdelen af eleverne (56 %) svarer, at besøget i høj eller nogen grad har igangsat tanker om, hvad de er gode til. Samtidig svarer knap halvdelen af eleverne at dette kun i mindre grad eller slet ikke er tilfældet for dem, og spørgeskemaundersøgelsen viser således en stor spredning blandt eleverne i forhold til om de får en ide om deres skills på introdag 1.

TABEL 3.1

I hvilken grad har besøget...

	I høj grad (%)	I nogen grad (%)	I mindre grad (%)	slet ikke (%)	Total (%)
... igangsat tanker om, hvad du er god til (n = 5.429)	10	46	34	10	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udskolings elever, Copenhagen Skills 2022

Blandt lærerne er der 68 % der angiver, at introdag 1 i høj (23 %) eller nogen grad (45 %) har sat elevernes tanker i gang ift. deres stærke/svage sider. 32% angiver at det i mindre grad (27 %) eller slet ikke (5 %) var tilfældet.

Den store spredning blandt eleverne kan bl.a. have at gøre med den relativt store variation mht. skolernes tilrettelæggelse af introdag 1 jf. kapitel 2. Vedrørende arbejdet med elevernes skills viser observationer af introdagen, at det er forskelligt fra skole til skole, i hvilket omfang der bliver introduceret til de seks skills, fokuseret på elevernes tanker om egne skills samt hvorvidt øvelsen, hvor elever vurderer egne skills gennemføres. Det er samtidig forskelligt, i hvilket omfang dagen løbende kobles til elevernes egne tanker om uddannelsesvalg og erhvervsuddannelser. Den lokale tilrettelæggelse af introdag 1 får dermed stor betydning for om elever får en ide om deres skills og støttes i at relatere dem til erhvervsuddannelser.

Af interview med elever fremgår det, at det er forskelligt hvad eleverne fremhæver som væsentligt for om de bliver klogere på deres skills. Nogle elever fremhæver øvelsen, hvor man vurderer egne skills som væsentlig, mens andre peger på de fagspecifikke opgaver, tilrettelagt af skolen, som en god måde at prøve sig selv af på. Andre fremhæver selve kombinationen af forskellige typer aktiviteter, som det, der gør, at de får reflekteret over deres skills i relation til en erhvervsuddannelse. En elev beskriver det på følgende måde:

Den første time viste, hvad den skole kan [fagspecifik opgave]. Den næste viste noget om dig og hvad du kunne [skills stafet] og den sidste time viste dine muligheder [viden om eud]. Det var flere steps, der blev samlet i den store tanke til sidst.

Elev

De elever, der italesætter hvordan aktiviteterne samlet set bidrager til deres refleksion, har generelt besøgt skoler, hvor lærerne selv har italesat aktiviteternes sammenhæng til erhvervsuddannelser.

De interviewede lærere oplever generelt, at eleverne får en ide om deres skills og formår at relatere dem til en erhvervsuddannelse gennem introdag 1. Samtidig peger nogle lærere dog på, at det er væsentligt for elevernes udbytte, at der er en rød tråd gennem dagen, med mulighed for at afprøve sig selv i stafetten, men også at der bliver fulgt op på elevernes erfaringer efterfølgende og at sammenhængen mellem dagens indhold og erhvervsuddannelser bliver tydeligt italesat af en underviser.

Interview og observation tegner samlet set et billede af, at selve *koblingen* mellem elevernes skills og forskellige typer af erhvervsuddannelser ikke er noget, som fylder meget på introdag 1 (dog er der variationer mht. eud-lærernes fokus på dette). Det er ikke er noget eleverne generelt set giver udtryk for er centralt for dagen.

3.1.2 Introdag 1 bidrager til at unge får udfordret forestillinger og fordomme om erhvervsuddannelser

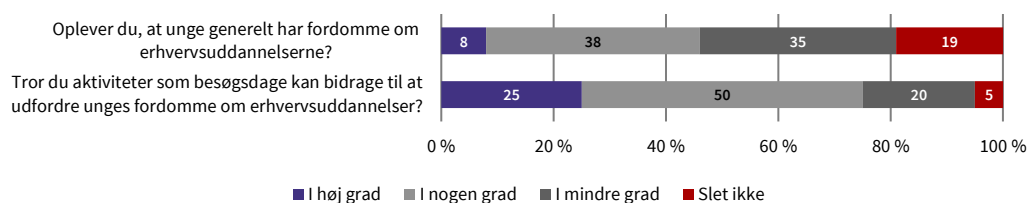
Et af formålene med introdag 1 er, at eleverne får udfordret forestillinger og fordomme om erhvervsuddannelser. Det er den overordnede vurdering, at denne ambitionen langt hen ad vejen bliver indfriet i forbindelse med introdag 1.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt elever viser, at der er stor spredning i forhold til, om eleverne oplever at unge *har* fordomme om erhvervsuddannelser. Således svarer 46 % at de i høj grad (8%) eller nogen grad (38%) oplever, at unge generelt har fordomme om erhvervsuddannelser. 54 % vurderer, at det i mindre grad (35 %) eller slet ikke (19 %) er tilfældet.

En relativ stor gruppe af elever oplever, at introdag 1 kan medvirke til at udfordre unges fordomme om erhvervsuddannelser. Trefjerdedele (75 %) af eleverne svarer således at de tror, at det i høj grad (25 %) eller nogen grad (50 %) er tilfældet.

FIGUR 3.1

Oplever du, at unge generelt har fordomme om erhvervsuddannelserne? & Tror du aktiviteter som besøgsdage kan bidrage til at udfordre unges fordomme om (n = 5.436)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udskolings elever, Copenhagen Skills 2022

Blandt lærerne er der 76 % angiver, at introdag 1 i høj (23 %) eller nogen grad (53 %) har medvirket til at nuancere elevernes blik på erhvervsuddannelserne. 24% angiver at det i mindre grad (20 %) eller slet ikke (4 %) var tilfældet.

Interview med eleverne viser, at der er stor variation mht. hvor meget eleverne kender til erhvervsuddannelser forud for introdagen, og om de oplever at have fordomme om eud. Nogle elever italesætter, at de ikke oplever fordomme i forhold til erhvervsuddannelserne, og at de derfor heller ikke oplever at introdagen udfordrer forestillinger.

Blandt de elever der omvendt oplever, at der findes fordomme om erhvervsuddannelser, og som synes dagen gjorde en forskel på dette punkt, fremhæves forskellige elementer ved dagen som afgørende. Det drejer sig om:

- At blive klogere på, hvad eud/eux *egentlig er og indebærer*, så man ikke afviser det som en mulighed blot baseret på en automatisk forestilling om, at det er irrelevant for en selv
- At få en oplevelse af, at erhvervsrettede opgaver/uddannelser *kræver viden og færdigheder*, hvilket udfordrer en fordom om at erhvervsuddannelser er for "dumme mennesker"
- At få en oplevelse af, at erhvervsuddannelser er *vigtige* i et samfundsmæssigt perspektiv, og dermed et mere positivt syn på erhvervsuddannelser.

Nogle elever er bl.a. inde på, at de tidligere har tænkt, at erhvervsuddannelser er en "nemmere vej" end en gymnasial uddannelse. De beskriver, at de er blevet opmærksomme på, at en erhvervsuddannelse udgør *en anden type uddannelse*, der ikke nødvendigvis er nemmere, men blot en anden slags, hvor der er plads til at arbejde praktisk. En elev fremhæver desuden, hvordan hun har erfaret at en erhvervsuddannelse kræver viden:

Jeg tror også det [introdag 1] nedbryder lidt fordomme, for der er nemlig nogle der siger at eud er for dumme mennesker, pga. det ikke er særlig bogligt, men når man er der, kan man se, at det er mere end det, for man skal jo også kende noget til noget for at kunne samle et kabel, det kan man jo ikke bare gøre uden at vide noget.

Elev

En anden elev fremhæver en af de videoer, som blev vist på introdagen, i kombination med den forudgående kollektive vejledning på egen skole, som medvirkende til, at hans syn på erhvervsuddannelser har ændret sig:

Før havde jeg en forestilling om at eud var den nemme vej, ikke noget man rigtig kunne bruge. Nu ser jeg ikke en lige så stor forskel på at være læge og elektriker. Det tror jeg, er fordi vores uddannelsesvejleder [på egen skole] sagde, at der ikke er så mange, der vil gå på eud. Og vi så videoen [på introdag 1] hvor alt, der nogensinde er designet forsvandt. Så tænkte jeg over, hvor vigtigt det [erhvervsuddannelser] egentlig er for vores hverdag.

Elev

Grundskolelærerne oplever generelt også, at introdag 1 bidrager til at udfordre elevernes forestillinger og fordomme om erhvervsuddannelser. Blandt lærerne fremhæves det, at det har en betydning at introdagen er sjov og efterlader eleverne med en positiv fornemmelse. Det giver en åbenhed over for erhvervsuddannelserne. Det fremhæves også som betydningsfuldt, at eleverne møder et autentisk miljø med "rigtige" faglærte, så eleverne får noget konkret erfaring at basere deres, i nogle tilfælde meget begrænsede, forestillinger om erhvervsuddannelser på. Et konkret indblik kan medvirke til at udfordre en automatreaktion ift. at afvise erhvervsuddannelser som en mulighed. En lærer siger bl.a.:

Interviewer: oplevede du, at eleverne fik udfordret deres fordomme og forestillinger om eud?
Lærer: Fuldstændig, det gjorde de. Det er det vigtigste. De ser skolen, de sagde, at de snakkede med "rigtige kokke", det var nogle, de spurgte om vej. De synes folk var venlige. Det, at komme på en erhvervsskole, betyder noget. De har ikke så mange forestillinger om det, ved ikke så meget, de tænker bare, at de ikke hører til der. De fik indtryk - at det er stort, folk virker seriøse, og det var tydeligt, at det var et uddannelsessted.

Lærer

Samtidig peger grundskolelærerne på, at de eud-lærere, der kommer til at repræsentere erhvervsuddannelserne på sådan en dag har afgørende betydning for elevernes oplevelser af eud. Det handler bl.a. om hvordan eud-lærerne formidler og hvor engagerede eleverne oplever, at de er.

3.1.3 Introdag 1 giver unge mere viden om erhvervsuddannelser

Et af formålene med introdagene er, at eleverne får mere viden om erhvervsuddannelser.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt elever viser, at langt størstedelen af eleverne oplever at have fået mere viden om erhvervsuddannelser og de muligheder de giver i forhold til job og videreuddannelse. Således svarer 75 % af eleverne, at besøget i høj grad (27 %) eller nogen grad (48 %) har givet dem mere viden om erhvervsuddannelserne. 69 % svarer, at de i høj grad (22 %) eller nogen grad (47 %) har fået mere viden om, mulighederne i forhold til job og videreuddannelse. 25-31 % af eleverne oplever, at de i mindre grad eller slet ikke har fået mere viden om eud og mulighederne for job og videreuddannelse.

TABEL 3.2

I hvilken grad har besøget...

	I høj grad (%)	I nogen grad (%)	I mindre grad (%)	slet ikke (%)	Total (%)
... givet dig mere viden om erhvervsuddannelserne? (n = 5.432)	27	48	20	5	100
... givet dig mere viden om muligheder om erhvervsuddannelser mht. job og videreuddannelse (n = 5.426)	22	47	25	6	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udskolings elever, Copenhagen Skills 2022

Blandt lærerne svarer 85 % at introdagen i høj (27 %) eller nogen grad (58 %) har givet eleverne mere viden om erhvervsuddannelserne. 15 % angiver, at det mindre grad (14 %) eller slet ikke (1 %) var tilfældet. Når det gælder viden om job og videreuddannelse så svarer 77 % at introdagen i høj (28 %) eller nogen grad (49 %) gav eleverne viden herom, men 23 % svarer at det i mindre grad (22 %) eller slet ikke (1 %) var tilfældet.

Interviews viser, at der er forskel på, hvor meget eleverne ved om erhvervsuddannelser inden introdagen. Der er også stor variation i forhold til, om eleverne oplever at få ny viden om erhvervsuddannelserne gennem introdag 1.

Blandt de elever som fremhæver, at have fået ny viden, nævnes især at det overrasker, at der er mange forskellige typer erhvervsuddannelser, som ikke kun begrænser sig til klassiske håndværksfag.

Desuden lægger lærerne vægt på, at det er vigtigt – og at der i endnu højere grad – bruges fortællinger og eksempler for at gøre information nærværende og nemmere at huske.

3.1.4 Introdag 1 giver indtryk af de erhvervsuddannelser/den skole, eleverne besøger, men lærere og elever efterspørger mere indblik i hverdag og lokale uddannelser

Et af formålene med introdag 1 er, at eleverne lærer noget om de erhvervsuddannelser/den skole, de besøger.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt elever viser, at eleverne langt hen af vejen vurderer, at de har fået et indtryk af hvordan hverdagen foregår på en erhvervsuddannelse. Det svarer 78 % af eleverne i høj grad (21 %) eller nogen grad (57 %) er tilfældet. Samtidig er der elever, der kun i mindre grad (17 %) eller slet ikke (5 %) oplever at have fået et indtryk af hverdagen, til trods for at de har tilbragt en hel dag på en erhvervsskole.

TABEL 3.3

Har du under besøget fået et indtryk af hverdagen på en erhvervsuddannelse?

	Antal	Procent
I høj grad	1.174	21
I nogen grad	3.122	57
I mindre grad	963	17
Slet ikke	264	5
Total	5.523	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udskolings elever, Copenhagen Skills 2022

Blandt grundskolelærerne svarer langt størstedelen (85 %), at eleverne i høj grad (29 %) eller nogen grad (56 %) har fået et indtryk af hverdagen. Blandt lærerne er der 16 %, der svarer, at det i mindre grad (13 %) eller slet ikke (3 %) er tilfældet.

TABEL 3.4

Vurderer du, at eleverne har fået indtryk af hverdagen på en erhvervsuddannelse?

	Antal	Procent
I høj grad	65	29
I nogen grad	128	56
I mindre grad	29	13
Slet ikke	6	3
Total	228	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt grundskolelærere, Copenhagen Skills 2022

Interview med elever viser, at eleverne sætter særlig pris på rundturen på skolen, og på at se andre elever fx på gangene, biblioteket og i kantinen, da de oplever at få et indblik i hvem der går der og hvilken stemning, der er på stedet (hvilket uddybes nærmere i afsnit 4.2.1).

Eleverne efterspørger generelt mere forklaring af skolehverdagen, uddannelser på skolen og ønsker et mere autentisk indblik i hverdagen på skolen (hvilket uddybes i afsnit 4.2.2).

Blandt lærerne opleves det som afgørende for elevernes overordnede udbytte at introdagen formår at gøre det konkret for eleverne, hvad det vil sige at gå på en erhvervsskole. En lærer beskriver det på følgende måde:

Jeg tror, det kunne have været godt at bruge en time på at lave en opgave, gå ind i det håndværksmæssige. De har svært ved at forstå, at ”skole” kan være noget andet, end de er vant til, så jo mere det bryder med det de kender ift. skole og undervisning, jo bedre. Der kunne godt være lidt mere overblik over, hvad der tilbydes her, på den store uddannelsesinstitution

Lærer

3.2 Langsigtede mål

På længere sigt er det intentionen, at introdagen skal bidrage til, at flere unge overvejer en erhvervsuddannelse og at flere unge søger og fastholdes på en erhvervsuddannelse.

Data muliggør ikke at vurdere spørgsmålet om søgning og fastholdelse, men spørgeskemaundersøgelsen blandt eleverne viser, at 55 % svarer, at introdagene i høj grad (15 %) eller nogen grad (40 %) har gjort dem mere nysgerrige i forhold til erhvervsuddannelserne generelt.

TABEL 3.5

I hvilken grad har besøget...

	I høj grad (%)	I nogen grad (%)	I mindre grad (%)	Slet ikke (%)	Total (%)
... gjort dig mere nysgerrig ift. erhvervsuddannelserne generelt set (n = 5.418)	15	40	33	12	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udskolings elever, Copenhagen Skills 2022

Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at trefjerdedele (75 %) af lærerne angiver, at introdag 1 gør eleverne mere nysgerrige ift. erhvervsuddannelser. 23 % svarer, at besøget i høj grad har gjort eleverne mere nysgerrige, mens 52 % svarer, at det i nogen grad er tilfældet. 24 % svarer at eleverne i mindre grad (23 %) eller slet ikke (1 %) er blevet mere nysgerrige.

TABEL 3.6

I hvilken grad har besøget...

	I høj grad (%)	I nogen grad (%)	I mindre grad (%)	Slet ikke (%)	Total (%)
... gjort eleverne mere nysgerrig ift. erhvervsuddannelserne generelt set (n = 226)	23	52	23	1	100

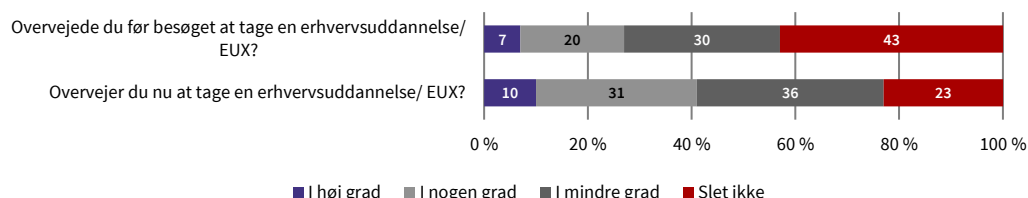
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt grundskolelærere, Copenhagen Skills 2022

I spørgeskemaundersøgelsen ved afslutningen af introdag 1 bliver eleverne også spurgt til deres overvejelser om at tage en erhvervsuddannelse før og efter besøget (figur 2.2.). Spørgeskemaundersøgelsen viser, at introdag 1 har betydet, at nogle elever i højere grad end før overvejer en erhvervsuddannelse. Således svarer 27 % af eleverne, at de i høj grad (7 %) eller i nogen grad (20 %) overvejede en erhvervsuddannelse eller eux før introdag 1. 41 % svarer at de efter besøget i høj grad (10 %) eller nogen grad (31 %) overvejer dette.

Endnu mere markant er mønstret med hensyn til de elever, der slet ikke har overvejet en erhvervsuddannelse. 43 % af eleverne svarer, at de slet ikke overvejede en erhvervsuddannelse/eux før besøget. Kun 23 % svarer, at de efter besøget slet ikke overvejer en erhvervsuddannelse/eux.

FIGUR 3.2

Overvejede du før besøget at tage en erhvervsuddannelse/ EUX? & Overvejer du nu at tage en erhvervsuddannelse/ EUX? (n = 5.444)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udskolingselever, Copenhagen Skills

Blandt lærerne er der 57 % der svarer, at introdag 1 efter deres vurdering i høj (11 %) eller nogen grad (46 %) har fået nogle elever, der ikke før overvejede en erhvervsuddannelse, til at overveje en erhvervsuddannelse. 43 % angiver, at det i mindre grad (35 %) eller slet ikke (8 %) var tilfældet.

Som et eksempel på, at introdagen kan rykke ved elevernes overvejelser om uddannelse, beskriver en elev her hvordan introdagen har bidraget med til at han vil lægge flere overvejelser og refleksion i uddannelsesvalget:

I starten da UU-vejlederen kom [på egen skole] og fortalte os om, hvordan det var på en erhvervsuddannelse, så var jeg sådan 100 % sikker på, at jeg ikke ville tage eux eller eud. Men da jeg kom ind på eud [på introdag 1], så fandt jeg ud af, at det kan godt være jeg tager en eux i stedet for en hhx. I starten tænkte jeg ”nej nej, slet ikke”, men efter jeg havde været på besøg, og har set, hvordan det var, så tænker jeg, at jeg har lyst til at tænke mere over det, før jeg vælger præcis. Nu kan jeg regne lidt ud hvordan det er i eux, halvt praktisk.

Elev

En anden elev er også inde på, hvordan besøget har igangsat en mere reflekteret proces ift. at overveje mulighederne efter 9. klasse:

Før ville jeg bare på det lokale gymnasium, men nu tænker jeg også mere over, hvad jeg faktisk vil efter gymnasiet. Så det har gjort, at der ikke bare er en, men flere valgmuligheder. Det er ret fedt.

Elev

4 Introdag 1's delelementer: styrker og opmærksomhedspunkter

Introdag 1 består af fire aktivitetsblokke jf. forandringsteorien (se kap. 6):

- 1) Gennemgang af øvelse samt øvelser og refleksion over andres og egne skills
- 2) Introduktion til miljøet på erhvervsskolen og rundtur
- 3) Skillsstafetten
- 4) En generel introduktion til erhvervsuddannelser – herunder to selvvalgte opgaver

I de følgende kapitler ser vi på styrker og opmærksomhedspunkter for hver af de fire elementer.

4.1 Gennemgang af øvelse samt øvelser og refleksion over andres og egne skills

I det følgende zoomer vi ind på den første del af introdag 1. Observationer viser, at denne del af introdag 1 i praksis indeholder følgende elementer (med forskellig vægtning og i forskellige kombinationer):

- Velkomst, gennemgang af dagens program og formål med dagen
- Introduktion til erhvervsuddannelser
- Personlig fortælling fra erhvervsuddannelseslæreren
- Forskellige øvelser omkring skills (fx refleksion over egne og andre skills, kendissers skills, skills koblet til erhvervsuddannelser)
- Forskellige videoklip (fx tysk video om værdien ved erhvervsuddannelser, video om de seks skills med ung mand).

4.1.1 Formål med dagen rammesættes ikke lige tydeligt på alle erhvervsskoler

Observationer viser, at eud-lærerne italesætter formål med introdag 1 på forskellig vis. Nogle fremhæver det at kende til ens skills, opleve en erhvervsskole og blive klog på, hvad en erhvervsuddannelse er – andre fremhæver primært, det at "blive klogere på jeres Skills" og at udfordre sig selv, som dagens formål.

Grundskolelærerne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet spurgt til deres oplevelse af, hvorvidt formålet med introdagen gøres tydeligt for eleverne. 89 % svarer, at de oplevede at formålet med

dagen i høj grad (57 %) eller nogen grad (32 %) var tydelig for eleverne. 10 % angiver, at det i mindre grad (9 %) eller slet ikke (1 %) er deres oplevelse.

Samtidig er det forskelligt, hvor meget introduktionen i sig selv fylder, inden dagens program skydes i gang, nogle steder er blot 3 min, mens den andre steder er markant længere.

Flere steder indleder eud-lærerne med at spørge eleverne, om de ved, hvad en erhvervsskole/erhvervsuddannelse er. Elevernes svar vidner om, at der somme tider vil være elever, der har ret begrænset viden om erhvervsuddannelser. Det er en væsentlig opmærksomhed, at de som står for at afvikle introdag 1 sikrer sig, at elever går fra dagen med viden om, at en erhvervsuddannelse er en ungdomsuddannelse, der er sammenlignelig med gymnasiale ungdomsuddannelser.

Det er et centralt omdrejningspunkt for introdag 1, at dagen har til formål både at præsentere en lokal erhvervsskole kontekst med en specifik skole og specifikke uddannelser, samtidig med at man med dagen ønsker at introducere eleverne bredt til erhvervsuddannelserne.

Interview med elever afspejler, at nogle elever forventer, at den lokale kontekst er omdrejningspunktet – og savner mere om den konkrete skole (der er en overvægt af elever som forventer dette), mens andre elever forventer en bredere introduktion til erhvervsuddannelserne, og herunder savner bedre indsigt i forskellige typer af erhvervsuddannelser, end introdagen giver dem. Det er således et helt centralt opmærksomhedspunkt, at finde den rette *balance* ift. *et fokus på hhv. det lokale og det generelle - samt hvordan dette dobbelte fokus formidles til lærere og elever.*

Blandt lærerne er det ligeledes et perspektiv, at formål med dagen ikke altid står helt klart. En lærer, der generelt savner et tydeligere formål med dagen og en klarere løbende rammesætning af aktiviteter, siger bl.a.:

Det var som om, der ikke var et klart formål med, hvad eleverne skulle [have ud af dagen]. Altså en rød tråd. Skal de vide noget om uddannelserne? Skal de blive inspireret til hvad de kan? Hvis det er viden om uddannelsen man vil give, så burde der være mere tid til, at man kan fordybe sig. Der mangler noget rammesætning, også fra underviserne på de enkelte værksteder. Der skal være noget ballast, ellers er det bare at vandre rundt og ikke vide, hvorfor man gør det man gør.

Lærer

På nogle skoler indeholder rammesætningen også et fokus på elevernes *individuelle overvejelser om uddannelsesvalg*. Nogle lærere spørger eleverne, om der er nogle der ved, om de vil tage en eud/eux. I interview påpeges det af en gruppe elever, at det vil være oplagt at vende tilbage til dette spørgsmål som en del af afslutningen på dagen:

Så spurgte de os også inden, om der var nogle af os, der vidste om vi ville tage en eud/eux, og det kunne være fedt, hvis de også spurgte os efter, om det her (introdagen) havde effekt

Elev

4.1.2 Ikke alle elever introduceres bredt til erhvervsuddannelser

Observationen viser, at der er stor forskel på, som nævnt i kap. 2, i hvilket omfang elever introduceres til erhvervsuddannelser i bred forstand.

I interviewene fortæller elever og lærere, hvor eleverne har deltaget aktivt i drøftelser som en del af introduktionen til erhvervsuddannelser, at det har givet eleverne ny viden og et nyt syn på erhvervsuddannelser. Eleverne fortæller, at introduktionen til erhvervsuddannelser og skills fik dem til at tænke over hvilke fag i folkeskolen, de bedst kunne lide og hvordan de trives med at arbejde.

Blandt elever og lærere, der kun ganske kort er blevet introduceret til strukturen på en erhvervsuddannelse, og hvor eleverne ikke har været aktive deltagere, savner eleverne mere viden om hvad en erhvervsuddannelse er, og hvad det helt konkret vil sige at have en hverdag på en erhvervsuddannelse. En lærer beskriver det på følgende måde:

Gennemgangen [af erhvervsuddannelser] var meget teknisk, abstrakt, der var ikke eksempler. Der er behov for at eksemplificere mere, ellers tror jeg ikke det sidder fast. Hvis man konkretiserer får man en bedre ide om, hvad uddannelsen indebærer. Fx at man lærer ting i skolen som man kan gå ud at bruge hos sin mester. Sammenhængen mellem teori og skills, den mangler. Man kunne også snakke om, hvor boglige eleverne føler sig, og hvor meget det er en del af uddannelsen. Hvordan arbejder man egentlig? Det er meget pænt at sige, at vi bruger kreative skills, men der er måske nogle elever der passer godt ind [på en eud], men ikke ser det, fordi der ikke er nogen der fortæller, hvilken måde der konkret arbejdes på.

Lærer

Blandt lærerne går det igen, at viden og information om erhvervsuddannelser ikke opleves at fylde meget på introdagen. Nogle lærere efterspørger i høj grad mere information, bl.a. viden om uddannelserne på den besøgte skole, mulighederne med uddannelserne og en lidt grundigere indføring i "det større erhvervsuddannelseslandskab" – ikke kun de lokale uddannelser. Desuden fremhæves det, at elever ofte kommer og ved meget lidt om erhvervsuddannelserne, og at dagen bør tage højde for dette.

4.1.3 Svært at finde den rette balance ift. de seks skills

Surveyen viser, at en del elever oplever, at introdagen blot i mindre grad eller slet ikke bidrager til at igangsætte tanker om egne styrker (afsnit 3.1.1). Interview og observationer viser, at det både handler om store forskelle i konkret tilrettelæggelse på dagen, men også at nogle elever oplever at kende sig selv i forvejen.

Først og fremmest er det meget forskelligt i hvilken grad introdag 1 kredser om de seks skills og i hvor stort omfang eleverne arbejder med at italesætte egne styrker/egne skills.

I interviews med elever og lærere fremhæver nogle særligt øvelsen, hvor elever skal vurdere egne og en makkers skills som en, der igangsætter refleksion. Elever oplevede, at øvelsen gjorde, at de i de efterfølgende fagspecifikke øvelser og i skillsstafetten kunne koble opgaven til egne skills.

Blandt de interviewede elever er det dog både et perspektiv, at det kan være nyttigt at snakke om skills, men at udbyttet af disse snakke også er begrænset. Her er det et uddrag fra interview med elever:

Interviewer: Er det en god idé at tale om et skills-begreb med jer unge, når det handler om uddannelsesvalg?

Elev 1: Ja, fordi i fremtiden vil man gerne arbejde med noget, man er god til, det forklarede de også meget om. Når man har fundet sin skills, så er det nemmere at finde ud af, hvad man skal.

Elev 2: Nogle ved allerede, hvad de er gode til og hvad de er dårlige til. Jeg synes ikke, det var nødvendigt. Vi brugte lidt for meget tid på at snakke om skills. Jeg tror, de fleste de kender sig selv, hvad de er gode til, og hvad de er dårlige til, fx når man skal vælge madkundskab eller design, så ved man jo, at man vælger det ud fra en begrundelse, at der er noget man er bedre til.

Elev 3: De brugte lidt for meget tid på at tale om det, de kunne godt gøre det lidt kortere.

Elev 4: Det synes jeg også.

Elev 5: Det er ikke så vigtigt.

Elever

En anden gruppe elever reflekterer ligeledes over, hvordan et fokus på skills medvirker til at skabe et udbytte for dem:

Interviewer: Oplevede I, at I fik en idé om jeres egne skills – at dagen hjalp til det?

Elev 1: Både og. Nogle steder ja, nogle steder nej. Fx det der håndværk, der kunne jeg se, hvad mine skills var. Og det med kabel, det var logisk (...) min logiske skills var på plads, og nogle ting kunne jeg forbedre.

Elev 2: Jeg havde i forvejen ret godt styr på mine skills, så der fik jeg ikke så meget ud af at være der.

Elev 3: Lidt måske. Det med at save og hamre har jeg prøvet før, men måske blev jeg lidt klogere, men mine skills, som er at male og være kreativ, var der ikke, det var mere noget med at bygge og samle.

Elever

Citaterne viser bl.a. at eleverne godt kan se en pointe i at tale om skills. Desuden ses det, hvordan nogle elever bliver bekræftet i, hvad de allerede ved, at de er gode til, mens nogle elever oplever at deres skills ikke var repræsenterede på dagen. Disse elever synes dermed ikke at dagen bidrog med særlig meget relevant refleksion for dem, hvad angår egne skills.

Spørgsmålet om, hvor meget de seks skills med brug af øvelser, videoer, ikoner og lign. skal fylde og hvad det bidrager med på introdag 1 er dermed et vigtigt opmærksomhedspunkt.

Evalueringen viser, at de seks skills primært fremhæves som et positivt element på dagen i de tilfælde, hvor der er afsat god tid og rum til at reflektere over egne skills i relation til uddannelsesvalg. Hvis det skal opleves som tilstrækkeligt relevant for eleverne at arbejde med de seks skills, synes det at kræve en vis dybde i behandlingen samt en kobling til den enkelte elev. Elevernes udbytte synes at afhænge af, at der gøres en indsats for at understøtte refleksion over – samt koblinger mellem elevernes individuelle skills, muligheder inden for erhvervsuddannelserne og de skills uddannelserne kræver. Observation og interview peger på, at arbejdet med dette på nogle skoler foregår for overfladisk og for langt væk fra den enkelte elev, hvis elever skal gå fra dagen og være i stand til at koble egne styrker til en erhvervsuddannelseskontekst.

4.2 Introduktion til miljøet på erhvervsskolen og rundtur

Det følgende omhandler de dele af introdagen, hvor eleverne bliver introduceret til miljøet på en erhvervsskole.

Evalueringen viser, at der er stor forskel på, hvordan skolerne introducerer eleverne til den konkrete erhvervsskole, som beskrevet i kap. 2.

4.2.1 Rundtur og indblik i miljøet på skolen hjælper eleverne med at se hverdagen for sig

Af interviews med elever fremgår det, at de elever, der kommer mere rundt på skolen og oplever miljøet er glade for den erfaring, da det giver et indblik i hverdagen på den konkrete erhvervsskole. Elever beskriver, at det har en betydning at besøget foregår mens skolens elever er i skole, og at man både kan fornemme det faglige miljø, men også det sociale. Elever beskriver det på følgende måde:

Det var rart at komme derud for at se, hvordan der var. Man kunne også se, hvordan de andre elever sad og arbejdede og gik rundt, og hvordan de havde det der. Man fik sådan lidt en fornemmelse af, hvordan det er at gå der. Rart at være derude, for det er også sådan noget, hvordan der ser ud, ift. omgivelserne, der betyder noget for, om man selv har lyst til at være der.

Elev

Det var rart at se miljøet, om der er fodboldbaner, hvad man kan lave, når der ikke er skole. Og kantinen og lektiecafeerne.

Elev

En grundskolelærer fremhæver, at rundvisning er nyttig ift. at vise og konkretisere for eleverne nogle særtræk ved en erhvervsskole med nogle andre typer af faglokaler end eleverne kender fra deres foleskole:

Det var fedt (med rundvisning), det påpegede de (eleverne) selv i dag, at det var fedt at se skolen – det var rart at se, hvor stor den var, at der var forskellige områder – de får indtryk af, at der er mange forskellige ting, man kan lave på sådan en skole, ikke bare lave mad, men at der var et fysiklokale, og opleve at man skifter lokale, når der undervises. De er vant til at være i samme lokale. Vi har ikke meget med faglokaler. De ser en anden udgave af en skole. Det er fedt. Det er positivt at se faglokaler der er lavet til fagene, og at det ikke bare er læreren der skal bringe det (faget) ind i lokalet.

Lærer

Blandt de elever, der har besøgt en skole, hvor der ikke har været en reel rundtur, udtrykker elever og lærere ærgrelse herom. Eleverne savner et billede af, hvordan hverdagen ser ud, og er nysgerige efter, hvad der foregår i undervisningen på skolen:

Elev 1: Jeg savnede rundvisningen, jeg havde glædet mig til at se, hvordan de arbejder. Det synes jeg vi gik glip af.

Elev 2: Jeg savnede også at se, hvordan en dag så ud, hvordan skolen så ud. I pausen gik vi rundt og så lidt, hvordan de arbejdede. Det kunne være dejligt at få et bedre indblik i det. Det ville være godt at se, hvordan en dag kunne se ud. Hvor meget fritid, hvor mange pauser, hvordan ser en dag ud?

Elever

En grundskolelærer der var på besøg på en skole, hvor eleverne ikke kom på rundtur på skolen beskriver, at eleverne stod tilbage med en oplevelse af, at introdag 1 er en aktivitet, der er frakoblet

den lokale erhvervsskole og lige så godt kunne have fundet sted et andet sted end på en erhvervsskole.

Samlet set viser evalueringen, at mødet med en konkret skole, herunder mødet med eud-lærere og evt. eud-elever, har stor betydning for elevernes oplevelse af, hvad en erhvervsuddannelse er og i hvilken grad dagen får nuanceret elevernes forestillinger.

4.2.2 Eleverne efterspørger dybere indblik i en autentisk hverdag på en erhvervsskole

Eleverne efterspørger generelt endnu mere indblik i, hvordan en hverdag ser ud på en erhvervsskole. Generelt efterlyser både de interviewede lærere og elever mere viden om den konkrete skoles uddannelser, og hvordan arbejdslivet ser ud efterfølgende. Elever ønsker fx at se et skoleskema, herunder hvornår der er pauser og hvordan fordelingen er mellem erhvervsfaglige fag og på forhånd kendte fag. En elev beskriver det på følgende måder:

Jeg ville gerne have set et skema, hvilke fag har de. Vi fik at vide hvilke uddannelser her er, men ikke hvad man laver. Man har vel også dansk og matematik. Hvad fylder? Det havde været rart at vide.

Elev

En lærer beskriver i forlængelse heraf, at anekdoter om – og billeder på livet på skolen har betydning, hvis man vil vække elevernes interesse og henviser til at erhvervsskolelæreren bl.a. også fortæller om skolens fester.

Desuden ønsker flere elever sig, at eud-elever inddrages i forbindelse med besøget. De ønsker at tale med elever der går på skolen, for derigennem at få et bedre indblik i hvordan hverdagen faktisk ser ud. Herudover giver nogle elever udtryk for at de ønsker sig et bedre indtryk af, hvordan undervisningen reelt foregår, som bl.a. to elever er inde på her:

Elev 1: hvad sker der fx før og efter øvelsen (den fagspecifikke øvelse, som elever har skulle løse) i virkeligheden, når de (eleverne på skolen) skal lave den på skolen

Elev 2: kunne man prøve at komme derover (på den besøgte skole) og være der en hel dag med de elever som er derover, prøve at være der som dem, og lave opgaverne sammen med dem, så man får mere information om, hvordan det er at være derover som elev

Elever

4.3 Skills-stafetten

Centralt på introdag 1 er Skills-stafetten, som er en konkurrence, hvor eleverne skal løse en række forskellige opgaver knyttet til de fire forskellige indgange på erhvervsuddannelserne på tid.

Som det fremgår af forandringsteorien (se kap. 6), er det centralt, at eleverne afprøver deres skills i opgaverne i stafetten og dermed får konkrete erfaringer med deres skills i en erhvervsuddannelses-kontekst. Målet er, at de unge kan relatere forskellige erhvervsuddannelser til deres egne skills og får mere viden om eud.

4.3.1 Stafet opleves som professionelt og sjovt

Interview og observation viser at elever generelt deltager aktivt i Skills-stafetten. Lærere og elever beskriver øvelsen som sjov. Engagementet hænger bl.a. sammen med at konceptet virker professionelt og at det virker motiverende, at man bruger hænderne. En lærer beskriver det på følgende måde:

Skills stafetten virkede rigtig godt. Det, at arbejde med hænderne og få tanken over på det [erhvervsrettede], fungerede godt. Mange af eleverne snakkede om det i forhold til øvelsen med at afkrydse deres skills og kunne godt se sammenhængen. Hvis man kan arbejde kreativt med hænderne, er der fede ting at lave her – også selvom det var simple ting i stafetten.

Lærer

Et perspektiv blandt lærerne er desuden, at man ikke skal undervurdere værdien af, at eleverne har en sjov oplevelse på en erhvervsuddannelse og er aktive. Det kan både bidrage til at eleverne faktisk husker dagen, fordi den var anderledes, og til at de får øjnene op for, at det kan være sjovt at bruge sig selv på en anden måde, end de er vant til. En lærer er bl.a. inde på dette:

Jeg synes bestemt den [stafetten] bidrager! Så er det ikke bare at sidde på en stol og høre på et foredrag. Den har bestemt en værdi, men jeg tror ikke, man skal tillægge det mere værdi, end at det er en hukommelseskrog. Det er nemmere at huske, når der sker noget, man ikke er vant til. Det kan noget, fordi eleverne er aktive, og man kan vende tilbage til, om de kan huske den dag de savede et bræt i stykker. Det kan de. Jeg synes bestemt har værdi.

Lærer

Herudover peger både elever og lærere på, at konkurrenceelementet bidrager til, at eleverne gør sig umage og engagerer sig. Det er dog også et perspektiv, at konkurrenceelementet kan komme til at overskygge selve indholdet i øvelsen.

4.3.2 Stafetten lægger ikke alle steder op til refleksion omkring egne skills

Observationen viser, at der på mange skoler ikke er afsat tid til opsamling på – eller refleksion over meningen med – og udbyttet af stafetten. Af interview fremgår det ligeledes, at der er stor variation i forhold til, hvorvidt elever og lærere oplever, at der er trækkes tråde mellem stafetten og elevernes egne skills. En lærer på en skole, med meget lidt rammesætning af stafetten, beskriver hvordan formålet med Skills stafetten ikke fremstår klart for ham:

De afprøver nogle skills, men der er ikke tid til refleksion, og det virker heller ikke som konceptet. Men det er egentlig også fint, at de bare laver noget sjovt. Er formålet, at de skal lære noget eller bare, at de skal prøve noget af, have det sjovt?

Lærer

En anden lærer er inde på, at man kunne rammesætte stafetten anderledes, så den i højere grad understøtter elevernes refleksion omkring egne skills:

Man kunne godt indbygge noget refleksion omkring hvordan man arbejder [på erhvervsuddannelserne], hvis man gerne vil booste refleksionen omkring elevernes egne skills. Hvis man får en refleksiv samtale i forbindelse med Skills stafetten. Hos os var der ikke interaktion med eleverne.

Lærer

I de tilfælde, hvor eleverne oplever, at koblingen mellem stafetten og egne skills har været tydelig, hænger det sammen med, at de har lavet øvelsen, hvor de skulle vurdere deres egne skills eller at underviseren tydeligt har rammesat øvelsen eller fulgt op på den. To elever beskriver det på følgende måde:

Elev 1: Sidste uge lavede vi [på egen skole] en opgave, hvor man skulle vurdere sine skills. Lige pludselig kunne man jo se, hvordan man faktisk kan bruge dem. Og så føltes det måske lidt mere nyttigt, at man havde brugt tid på det. Det var i stafetten, det var næsten alle skills, håndværk og samarbejde. Man kunne se, man brugte dem.

Elev 2: Vi talte bagefter om, hvilke skills vi havde brugt. Og hvad vi synes, vi var gode til.

Elever

4.3.3 Kobling mellem øvelser og hovedområder kræver rammesætning

De steder hvor stafet-øvelserne er gennemgået på forhånd og rammesat i forhold til erhvervsuddannelserne, oplever eleverne i højere grad en sammenhæng mellem stafetten og erhvervsuddannelser. Blandt elever, der ikke har fået rammesat øvelsen, er koblingen til erhvervsuddannelser og egne skills enten fraværende eller overfladisk.

En lærer beskriver den type rammesætning han savnede omkring Skills stafetten på følgende måde:

Jeg ville bruge tid på at forklare, hvilke håndværksmæssige ting der hørte til opgaverne og lige evaluere bagefter - kan de se, at man inden for det her fag, skal gøre det på den her måde? Her er det vigtigt at være teknisk, her er det vigtigt at lave en plan, her det vigtigt med teknik til at folde serviet og vigtigt at være god med hænder på en anden måde. En gennemgang af opgaven før og efter i højere i grad. Men selvfølgelig - eleverne er forskellige, og det er også vigtigt at være forsigtig med ikke med at dræbe det i forklaringer.

Lærer

Det er karakteristisk, at eleverne i deres omtale af skills-stafetten forsøger, at "oversætte" de fire opgaver til uddannelsesretninger eller skills-typer. Nogle oplever, at det er nemt at se forbindelser, og har fået relativt godt styr på disse. Andre famler mere og overvejer om fx pilleopgaven mon kan handle om noget med organisering eller at være læge, og om servietfoldning handler om, at man kan øve sig i at folde ting, fx papirflyvere, med ældre på plejehjem. Overvejelser der vidner om, at koblingen mellem dagens indhold og erhvervsuddannelser ikke gennemgående gøres tydelig for eleverne.

4.3.4 For meget ventetid udfordrer elevernes motivation

Både elever og lærere oplever at det tærer på energien, når der er meget ventetid i forbindelse med stafetten. Det gælder både i forhold til ventetid i forhold til øvelser, hvor kun en del af en gruppe er aktiv og i forhold til ventetid, mens andre hold gennemfører stafetten.

I forhold til *ventetid, mens eleverne er i gang med selve stafetten*, handler det særligt om den øvelse, der typisk tager længst tid, hvor eleverne skal save og hamre. Her kan kun få elever være aktive af gangen, hvilket eleverne oplever som ærgerligt.

I forhold til *ventetid, mens andre hold gennemfører stafetten*, oplever både lærere og elever at det har været for meget, når der fx gennemføres tre runder af Skills stafetten og eleverne altså skal

vente op til en time ud af den halvanden time, som aktiviteten varer, uden at der igangsættes andre aktiviteter. Observationen viser, at lang ventetid kan give uro eller betyde at nogle elever bare sætter sig med telefonerne.

På nogle skoler har man stillet opgaver, som de elever, der ikke deltager i stafetten, gennemfører i ventetiden. Observationen viser, at opgaver i ventetiden, fx delvist styret af elevernes egen lærer bidrager til at eleverne forbliver aktive og engagerede på dagen.

4.4 Fagspecifikke opgaver

På introdag 1 får eleverne mulighed for at prøve sig selv af i forhold til en eller flere uddannelser på den skole, de besøgte via en eller flere fagspecifikke opgaver.

Som det fremgår af forandringsteorien, er det intentionen med de fagspecifikke opgaver, at eleverne får mere viden om erhvervsuddannelserne, fordi de oplever hvordan man kan kombinere teori og praksis, og fordi de oplever en eud-faglighed.

4.4.1 Fagspecifikke opgaver giver konkret indblik i eud-faglighed

Et af målene med de fagspecifikke opgaver er, at eleverne skal opleve en eud-faglighed og opleve at koble teori og praksis.

Helt overordnet er både elever og lærere positivt stemte i forhold til at få et meget konkret indblik i, hvad man laver på uddannelserne på den besøgte skole. Lærere peger på, at det kan være positivt for elevernes oplevelse af erhvervsuddannelserne, at de faktisk kommer ud og laver noget praktisk og bruger deres hænder. En lærer fremhæver at øvelserne giver eleverne en konkret oplevelse af, hvilke skills man bruger på uddannelsen, og at det er andre skills, end de kender fra skolen.

I forlængelse heraf fremhæver nogle elever, at de får et billede af at lære på en anden måde end i deres dagligdag. Nogle elever beskriver det på følgende måde:

Elev 2: Og fedt at få et indblik i, hvad de lavede sådan en dag. Det var som om, vi gik der selv.
Elev 1: Det var sjovt at se hvordan de underviser, men jeg lærte også noget. Det er en anden måde at undervise på end herhjemme. Både emnet, men også måden han stillede opgaverne på. Vi skulle ikke bare høre på ham snakke.

Elever

4.4.2 Ikke alle steder at de fagspecifikke opgaver kobles tydeligt til erhvervsuddannelser

Observation viser, at der er forskel blandt skolerne i forhold til om de fagspecifikke opgaver kobles til viden om de specifikke erhvervsuddannelser. Derfor er der også forskel på, hvor stor en viden eleverne oplever at få om erhvervsuddannelserne og den faglighed der knytter sig dertil.

De steder hvor koblingen til erhvervsuddannelser er tydelig, handler det ifølge lærere og elever blandt andet om, at der i forbindelse med den fagspecifikke opgave er afsat tid til at eleverne kort kan høre om den uddannelse opgaven relaterer sig til, og hvad man laver som færdiguddannet. Det fremhæves som særligt positivt, når elever fra erhvervsskolen hjælper til og grundskoleeleverne kan stille spørgsmål til eud-eleverne.

De steder, hvor opgaverne ikke rammesættes og kobles til en konkret uddannelse eller et konkret arbejdsliv, oplever nogle elever ikke at få et stort indblik i faget/uddannelserne via de fagspecifikke opgaver. Eleverne beskriver, at de får et snævert billede af, hvad en specifik opgave inden for et fag kunne bestå i, men at de ikke får en mere overordnet viden om faget. En elev beskriver det på følgende måde:

Vi skulle lave sådan et internetkabel, og der forklarer de ikke, hvad det handler om. De forklarer ikke helt, hvad man får lov til at lave på skolen, når du går der. I stedet siger de, at du kan lave det her kabel, men han siger også til sidst, det er ikke noget man kommer til at bruge særlig meget og ikke noget man lærer særlig meget om [hvis man går på skolen].

Elev

Eleven er inde på, at den fagspecifikke øvelse ikke kobles tilstrækkeligt til den pågældende uddannelse og skolehverdag, som øvelsen repræsenterer, og eleven savner information om, hvilke faktiske opgaver man som elev løser på skolen.

5 Datagrundlag

Delnotatet bygger på observation, interviews med elever, interviews med grundskolelærere og en spørgeskemaundersøgelse blandt elever og lærere.

Deltagerobservation på introdag 1 og mini interviews

Danmarks Evalueringsinstitut har gennemført deltagerobservation i forbindelse med undervisningen på fire undervisningsdage på 1. introdag. I forbindelse med deltagerobservationen er der gennemført løbende mini-interviews med elever omkring deres oplevelse af dagen.

Gruppeinterviews med elever i umiddelbar forlængelse af introdag 1

Der er gennemført tre gruppeinterviews med i alt 17 elever. Interviewene blev gennemført på elevernes egne skoler 1-2 uger efter deltagelse på introdag 1. Skolerne har selv udvalgt elever til interviews på baggrund af udvælgelseskriterier fra EVA, der har til formål at sikre et nuanceret og varieret indblik i forskellige former for udbytte hos eleverne, herunder variation i forhold til hvilken ungdomsuddannelse eleverne er særligt interesserede i på nuværende tidspunkt.

Gruppeinterview vedr. introdagene har overordnet haft fokus på:

- Elevernes forestillinger og viden om erhvervsuddannelser forud for introdage
- Elevernes oplevede udbytte af besøg, herunder særligt fokus på oplevelser af stemning og hverdag og mødet med lærere og elever på erhvervsskolen, samt oplevelsen af skills stafetten og dagens opgaver

Interviews med grundskolelærere

Der er gennemført enkeltinterviews med fire grundskolelærere 1-2 uger efter deres deltagelse på introdagene. Interviewene er gennemført fysisk eller per telefon. Interviewene med lærerne har haft til formål at få lærernes vurderinger af hhv. egen forberedelse og opfølgning, vurdering af aktiviteter og materialer og vurdering af elevernes udbytte. Lærerne er udvalgt så de kommer fra samme skoler som de interviewede elever.

Spørgeskemaundersøgelse blandt elever

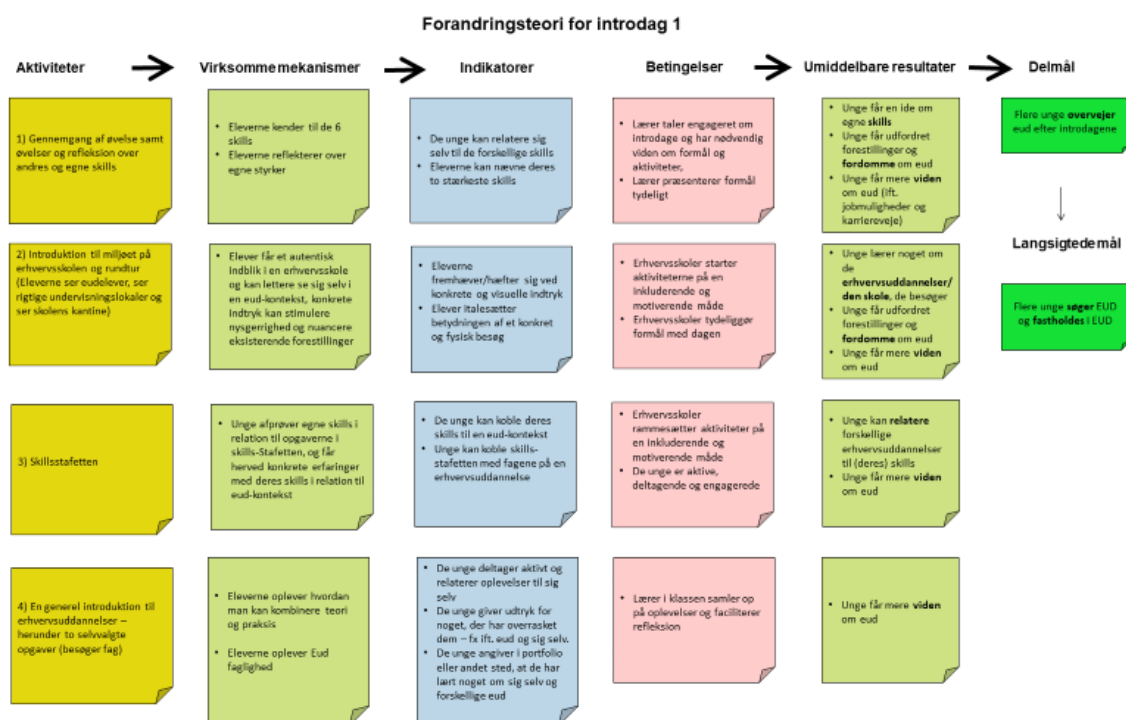
Copenhagen Skills gennemfører en kortfattet survey, som alle elever modtager i forbindelse med deltagelse introdag 1. Surveyen har fokus på elevernes oplevede udbytte af aktiviteterne og deres vurdering af tilrettelæggelsen. Formulering af surveyspørgsmål er sket i samarbejde med Danmarks Evalueringsinstitut. I alt 5.535 elever har besvaret spørgeskemaet.

Spørgeskemaundersøgelse blandt grundskolelærere

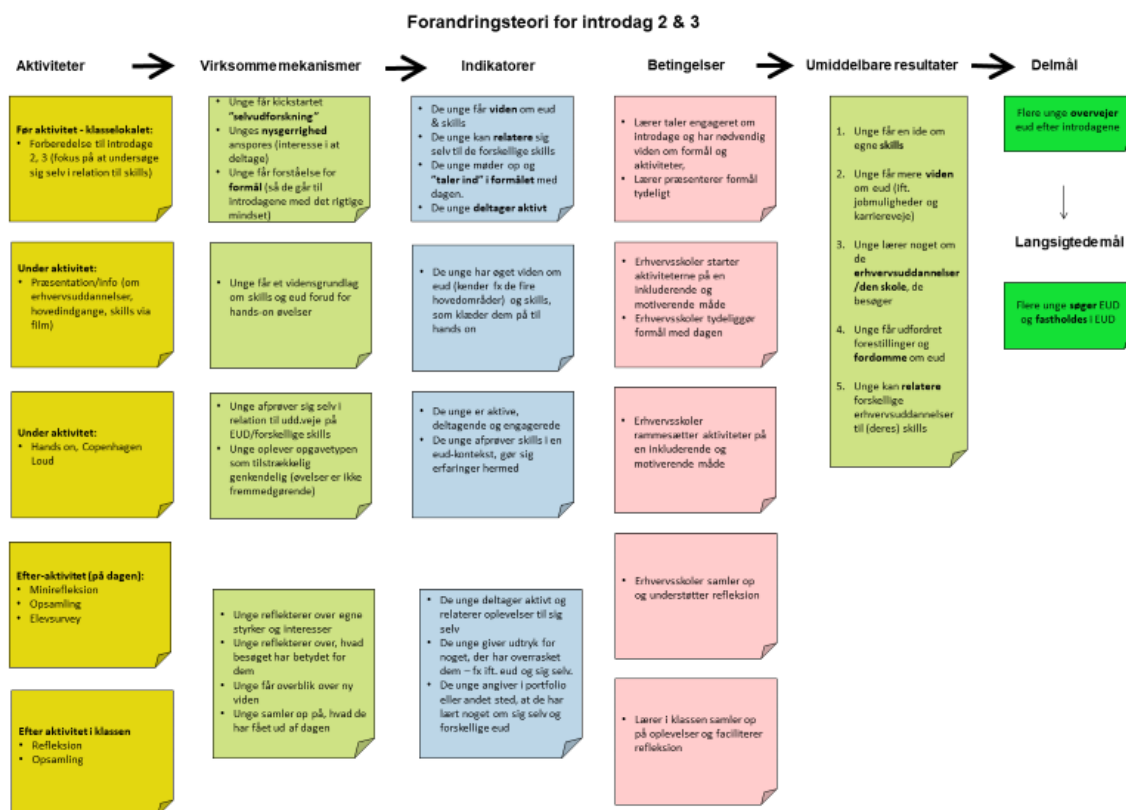
Copenhagen Skills gennemfører en kortfattet survey, som alle grundskolelærere modtager i forbindelse med introdag 1. Surveyen har fokus på lærernes oplevelse af elevernes udbytte af aktiviteterne og deres vurdering af tilrettelæggelsen. I alt 226 grundskolelærere har besvaret spørgeskemaet.

6 Appendiks: forandringsteorier

Forandringsteori for introdag 1

Introdag 2 & 3

Delnotat 2 - Evaluering af Copenhagen Skills

© 2022 Danmarks Evalueringsinstitut

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bestilles hos:
Danmarks Evalueringsinstitut
T 3555 0101
eva@eva.dk
www.eva.dk

Trykt hos Rosendahls

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk